

TIDSSKRIFT
for
TEXTILTEKNIK
UDGIVET AF DANMARKS TEXTILTEKNISKE FORENING

10. ÅRGANG (1952)

BLADUDVALGET: Direktør, dr. phil. *Ed. Saerens*, (formand).
Fabrikant *Harald Klem* — ingeniør *Sv. Fleischer*.

Professor, dr. phil. *R. W. Asmussen* — civilingeniør *B. B. Korzen* — civilingeniør, dr. techn. *Kristen Bo* — civilingeniør *Aage Hannover* — civilingeniør *Erik Frydlund* — textilingeniør *Jørgen Starcke* — kontorchef *Poul Sterm* — ekspeditionssekretær *E. Hammershøj* — civilingeniør *Jørgen Mackeprang* — textilingeniør *Aage H. Klem* — civilingeniør *E. Franck* — kontorchef *Herluf Sahlertz*.

REDAKTION: Civilingeniør *V. Ahrend Larsen*, Danmarks tekniske Højskole.

FORELØBIG MEDDELELSE NR. 1
JUNI 1952

TERMINOLOGI VEDRØRENDE KEMOFIBER, RAYON, RAYONULD M. M.

Textilfabrikantforeningen har i samarbejde med Danmarks tekstiltekniske forening samt Terminologicentralen nedsat et terminologiudvalg med den opgave at bringe orden i den sprogforvirring, der gør sig gældende på mangfoldige områder inden for tekstilterminologien. En ordnet terminologi vil blandt andet have betydning indenfor kvalitetsmærkning, toldnomenklatur etc.

Udvalget har udarbejdet en foreløbig meddelelse, der har været offentliggjort til kritik. Denne meddelelse er den første i en række, der vil blive offentliggjort, efterhånden som udvalgets vedtagelser foreligger. Når udvalgets arbejde kan betragtes som afsluttet, vil der komme en endelig publikation, som skal samle alle de foreløbige meddelelser. Meddelelsen kan af interesserede rekvireres hos Terminologicentralen, Danmarks tekniske Bibliotek, Øster Voldgade 10, København K., sålænge oplag haves.

Kemofiber, en (¹kemo,fi·ber) flertal -bre (kemo afledt af kemi). Bruges mest i flertal **kemofibre** som fællesbetegnelse for fibre i begrænset eller ubegrænset længde fremstillet af regenereret og/eller syntetisk materiale. Eks. **Rayon**, **rayonuld**, **nylon**, **nylonuld**, **kaseinuld**. Foreløbig er der udarbejdet følgende definitioner for rayongruppen:

Rayon, en (¹ræjån) flertal mangler (af fr.: rayon = stråle).

No.: rayon, sv.: rayonsilke, fr.: rayonne (f), eng.: rayon, ty.: Reyon, Kunstseide (f).

Kontinuerlige fibre fremstillet af regenereret cellulose eller celluloseforbindelser.

Betegnelsen rayon erstatter ordet kunstsilke.

Rayon kan sammensættes med andre ord til nærmere karakteristik, f.eks.:

Viskoserayon, en (vis¹ko·se,¹ræjån) (af lat.: viscosus = klæbrig, sejg).

Kontinuerlige fibre af regenereret cellulose fremstillet efter viskosemetoden.

Viskoserayon dækker bl. a. sådanne varemærker som: Agfa, Glanzstoff, Snia.

Kobberrayon, en (¹kouer,¹ræjån) (kobber = lat.: cuprum).

Kontinuerlige fibre af regenereret cellulose fremstillet efter cuprammoniummetoden.

Kobberrayon dækker bl. a. sådanne varemærker som: Bemberg, Brysilka, Cuprammonium.

Acetatrayon, en (ase¹ta·¹t,¹ræjån) (af lat.: acetum = eddike, acetat er et eddikesurt salt).

Kontinuerlige fibre fremstillet af celluloseacetat.

Acetatrayon dækker bl. a. sådanne varemærker som: Celanese, Rhodia, Seraceta.

NB. Acetatrayon bør af farve- og forbrugsmæssige grunde ikke forkortes til rayon alene.

Når ordet **uld** står alene, betegner det kun visse animalske, native fibre. Derimod kan ordet **uld** som endestavelse ved sammenskrivning med andre ord bruges til at karakterisere et kortfibret materiale af forskellig oprindelse (jævnfør bomuld, glasuld, stenuld, træuld).

Rayonuld, en (¹ræjån,¹ul¹) flertal mangler.

no.: rayonull (foreslået), sv.: rayonull, fr.: fibranne (f), eng.: spun rayon, cut rayon, rayon staple, ty.: Zellwolle (f).

Fibre af en begrænset længde fremstillet af regenereret cellulose eller celluloseforbindelser.

Betegnelsen rayonuld erstatter ordet celluld.

Rayonuld kan sammensættes med andre ord til nærmere karakteristik, f.eks.:

Viskoserayonuld, jævnfør viskoserayon.

Viskoserayonuld kan forkortes til **viskoseuld** og dækker bl. a. sådanne varemærker som: Vistra, Lustra, Fibro, Sniafiocco, Flox.

Kobberrayonuld jævnfør kobberrayon.

Ordet dækker f.eks. varemærket Cuprama.

Acetatrayonuld, sævnfør acetatrayon.

Ordet dækker f.eks. varemærket Drawinella.

Acetatrayonuld kan forkortes til **acetatuld**, men af farve- og forbrugsmæssige grunde ikke til rayonuld.

Indgået kritik af forslag I.

Kemofiber er foreslået af civilingeniør B. B. Korzen, jf. kommentar til forslag I. Der er blevet indvendt, at betegnelsen kemofiber er tysk (måske med henblik på det tyske navn Chemiefaser), og at ordet fabriksfibre er bedre. Den overvejende mening var dog, at kemofiber var et udmærket navn af international oprindelse (kemi græsk, fiber latin), og at man kunne stave ordet på samme måde, som kemi stavedes i det pågældende sprog.

Rayon. Mod dette ord er der kun indvendinger fra svensk side, hvor rayon betyder spindmassen og rayonsilke den kontinuerlige fiber. Udvalget mener, at ordet silke bør forbeholdes natursilke.

Rayonuld. Flere har henstillet til udvalget kun at bruge endelsen -uld om varer indeholdende fåreuld. Desuden er der foreslået, at der skelnes mellem rayonuld af uldtype og rayonuld af bomuldstype; det sidste foreslås bl. a. kaldt spun rayon. Dette har man ikke ment at kunne tage hensyn til, da man med ordet rayonuld kommer på linie med Sverige, og det også er foreslået i Norge. Desuden har ordet uld som endestavelse vundet hævde i sproget som betegnelse for kortfibret materiale, jf. bomuld, træuld og glasuld.

Viskoserayonuld o.s.v. Man har indvendt, at ordene er for lange. Terminologiudvalget har dog selv foreslået forkortelser.

Fra filosofisk side er der indvendt, at rayonuld ikke kan have pluralis, da det er et stofnavn ligesom beg, korn o. s. v., det samme gælder rayon. Denne indvending har man besluttet at tage til efterretning, så der i stedet for: pl. det samme, kommer til at stå: flertal mangler.

Efter at forslaget var udarbejdet, er man blevet opmærksom på de tyske ord Chemiefaser og Reyon, sidstnævnte er nu ved at afløse Kunstseide. Det vedtoges at anføre Reyon som den tyske betegnelse for rayon før Kunstseide, da det førstnævnte må antages at have fremtiden for sig.

Ellen Madsen.